

ART I NATURA

La motivació d'aquest projecte és sensibilitzar als infants d'Educació Primària sobre qüestions ecològiques bàsiques introduint diferents formes d'art ambiental i ecològic de manera senzilla.

S'incidirà en el coneixement de l'obra i diferents formes d'expressió d'artistes que treballen com objecte o tema principal la natura, l'ecologia i el medi ambient, materials naturals, materials reciclats, per tal de donar eines que els serveixin per apreciar i sensibilitzar-se de la importància de cuidar el planeta des del context més proper.

S'han dissenyat diverses propostes per treballar els diferents continguts de l'Àrea d'educació artística.

Algunes activitats es complementaran amb propostes realitzades per artistes del camp de Tarragona (l'artista va a l'escola) que vinculen la seva obra en l'ecologia i el medi ambient.

INTRODUCCIÓ

La natura sempre pot ésser observada des d'una perspectiva plàstica.

Els artistes sempre han mostrat inquietud per escoltar la natura, a partir de l'observació del món natural que ens envolta.

Un paisatge té multitud de lectures que van més enllà de la llum, el color, o la pròpia realitat. La pintura pot ser un bon recurs per aprendre sobre ecologia.

El sentit ecològic d'una obra també pot venir donat per l'elecció d'un procediment creatiu concret o de les tècniques que s'utilitzen.

TEMES:

ART PRIMITIU: pintures rupestres, línies de Nazca, art aborigen. PAISATGISME

MICRONATURA ANIMALS I PLANTES

ART ECOLÒGIC: land art, materials naturals, reciclatge, consciència ecològica.

DEFINICIONS:

ART AMBIENTAL

És una gamma de pràctiques artístiques que abasta tant enfocaments històrics de la natura en l'art, com tipus d'obres més recents; ecològics i políticament motivats.

L'art ambiental ha evolucionat lluny de les preocupacions formals cap a una relació més profunda amb els sistemes, processos i fenòmens en relació amb les preocupacions socials.

Celebra principalment la connexió d'un artista amb la natura. El camp és interdisciplinari, els artistes adopten idees de la filosofia i de la ciència.

ART ECOLÒGIC

Gènere d'art i pràctica artística que busca preservar o vitalitzar les formes de vida, els recursos i l'ecologia de la terra.

És un gènere en el camp de l'art contemporani que presenta una activitat artística que va començar com a resposta a la crisi ambiental global.

Fusiona estètica/informació/educació i s'esforça per promoure la consciència ambiental i la participació de la comunitat en la restauració de l'entorn a la natura.

S'expressa en varietat de mètodes artístics com ara escultura, pintura, fotografia, videoart, instal·lació...

PARAULES CLAU

ECOLOGIA

Branca de la biologia que estudia les relacions dels diferents éssers vius entre sí i el seu entorn.

CLIMA

Conjunt de condicions atmosfèriques que caracteritzen una regió. Si es refereix al món, una regió o localitat concreta es parla de clima global, local o microclima respectivament.

RECURSOS NATURALS

Son aquells elements presents en el medi natural de forma natural no pertorbats que prometen cobrir les necessitats (biològiques, socials) de les societats humanes i que l'home pot utilitzar i aprofitar (minerals, el sòl, animals, plantes, vent, aigua...).

PAISATGISME

Procés racional pel qual l'home utilitza la natura com a eina per expressar-se, engloba en petites proporcions part de múltiples disciplines com ara agronomia, arquitectura, ecologia, art, etc.

BIODIVERSITAT

Es refereix a que un conjunt d'essers vius conviu en un entorn. **LAND ART**

Corrent de l'art contemporani en que el paisatge i l'obra d'art estan estretament entrelaçats. Utilitza com a material: fusta, terra, pedres, sorra, vent, roques foc, aigua... Generalment les obres es mantenen a l'exterior exposades als canvis i l'erosió de l'entorn natural.

ART CONCEPTUAL

Moviment artístic que té els seus inicis abans de 1970 i en que el concepte o la idea és l'únic que interessa, la idea és l'obra en si mateixa, no dona importància ni als aspectes estètics ni materials.

ART EFÍMER

Expressió artística concebuda com a fugaç en el temps, no deixa una obra perdurable. Pel que es imprescindible tant la labor dels mitjans de comunicació com la crítica d'art.

CREATIVITAT

És l'habilitat d'inventar i desenvolupar idees noves i originals. Significa posseir la capacitat de trobar solucions a problemes de forma original i creativa.

El procés creatiu implica la interacció de les funcions següents: pensar, percebre, sentir i intuir.

IMAGINACIÓ

És la capacitat de construir imatges mentals a partir de, i en relació amb les percepcions, si es tracta de la imaginació reproductora, o simplement capacitat de crear lliurement imatges relacionades amb la sensibilitat, si es tracta de la imaginació creadora. A aquesta última se l'anomena també "fantasia".

ART PRIMITIU

És l'art dels orígens o dels primers temps. Les manifestacions artístiques elaborades per les primeres civilitzacions. Reben el nom d'art primitiu rupestre tots els rastres d'activitat humana o imatges gravades o pintades sobre superfícies rocoses.

Vídeo informatiu: <https://www.youtube.com/watch?v=iclFmP79Bkl>

ART ABORIGEN

L'art aborigen australià, és l'art produït pels pobles aborígens australians o per col·laboracions entre d'altres aborígens.

La pintura de punts inclou l'ús de diversos colors: groc (el sol), marró (la terra), vermell (la sorra del desert), blanc (els núvols i el cel).

La pintura de punts pot realitzar-se sobre qualsevol tipus de material tot i que els aborígens solien pintar a les roques de les coves, etc...

En general van pintar la natura, incloent els animals.

Vídeo informatiu: <https://www.youtube.com/watch?v=5PhRqKVkLDY>

MICROGRAFIA (MICRONATURA)

És la pràctica o l'art d'utilitzar microscopis o altres dispositius similars per realitzar fotografies.

INSTAL·LACIÓ

Gènere d'art contemporani on s'utilitza l'espai d'exposició per crear un ambient o una experiència global en la que intervenen diversos sentits o el cos sencer de l'espectador.

LÍNIES DE NAZCA

Son unes línies i geoglifs fetes a terra situades al desert de Nazca, al Perú, descobertes al 1927 i són inscrites a la llista del Patrimoni de la Humanitat de la Unesco des de 1994. Van ser creades per la cultura Nazca entre el 200 aC. i el 600 dC. Només es poden reconèixer les formes si es miren des de l'aire.

Vídeo informatiu: <https://www.youtube.com/watch?v=HW1M0nYEEbY>

GEOGLIFS

Són figures construïdes als vessants de les muntanyes o als altiplans, utilitzant la tècnica d'addició amb pedres més fosques, contrastant amb el fons.

ESGRAFIAT

Esgrafiar és fer incisions o gratar amb una eina, una superfície, de manera que quedi al descobert la capa interior de la superfície.

Fonts d'informació:

- Motor de cerca Google
- Viquipèdia
- Projectes Departament educació Generalitat Valenciana: educacio-valencia.es/projectes
- Museo Bellas Artes de Asturias (arte y ecología primaria): museobbaa.com
- HiSoUR: hisour.com/es/entornament-art
- Ecoosfera (arte ecológico): ecoosfera.com/2016/que-es-el-arte-ecologico
- Facultad Bellas Artes UPV-EHU. Arte ecológico.
- Arte, ecología y conciencia. Tesis doctoral Pilar Soto 2017. U. Granada
- TEDTalk Sir Ken Robinson - Conferència d'un autor de referència parlant sobre la creativitat i l'educació
- Youtube

OBJECTIUS GENERALS DEL PROJECTE

- Sensibilitzar als infants sobre qüestions ecològiques bàsiques a partir de l'observació d'obres d'art ambiental i ecològic.
- Observar i representar de manera creativa la natura.
- Adonar-se que l'art és una eina de comunicació i expressió.
- Comprendre que les manifestacions artístiques estan fetes per homes i dones i representen les seves experiències, les seves vivències i les seves emocions.
- Identificar algunes característiques tècniques de l'obra dels artistes treballats.
- Reconèixer diferents corrents artístiques.
- Fomentar una mirada àmplia, universal i sense prejudicis, a tot tipus de manifestació artística.
- Afavorir l'observació, la reflexió i la opinió pròpia
- Operar reflexivament amb els conceptes que configuren el llenguatge visual i plàstic (color, espai, forma, imatge, textura, volum, línia...)
- Utilitzar eines i materials diversos per afavorir el desenvolupament de les habilitats manuals
- Expressar-se mitjançant tècniques plàstiques bàsiques (dibuix, pintura, collage, modelat, impressions...)
- Cercar criteris propis per a les seves produccions
- Potenciar la curiositat i l'esforç i aprendre a treballar de manera ordenada i organitzada
- Aprendre a dialogar per valorar els arguments en la informació dels altres
- Fomentar la visita de les mostres artístiques que es realitzin a la ciutat
- Utilitzar les TIC com a eines d'informació i expressió.

CONTINGUTS CICLE INICIAL

Explorar i Percebre

- Observar i valorar les imatges fixes, vídeos i elements de l'entorn natural i artístic.
- Expressar oralment les idees, emocions i experiències que desvetllen les manifestacions artístiques per promoure la comprensió crítica.
- Reconèixer algunes diferències en les tendències artístiques treballades.
- Discriminar els diferents conceptes espacials: dalt - baix/ dreta - esquerra/ davant - darrere...
- Adonar-se de l'efecte de la llum sobre les formes i els colors.
- Reconèixer en les obres observades diferents tipus de línies, formes, colors, espais, textures, volums, materials...

Interpretar i crear

- Experimentar amb les qualitats visuals i plàstiques dels materials i elements presents en l'entorn tot manipulant-los i transformant-los.
- Incorporar i ús progressiu de les terminologies pròpies del llenguatge visual i plàstic.
- Representar animals, vegetals i paisatges.
- Ús progressiu d'habilitats manuals i del control del traç
- Elaborar produccions a partir de la percepció, les experiències, les idees, les emocions i la imaginació.
- Ús de les TIC per ampliar coneixements de les obres i dels artistes.
- Ús progressiu dels continguts del llenguatge visual i plàstic: Forma, color, línia, textura, volum, espai estructura...
- Experimentar amb les tècniques visuals i plàstiques bàsiques: Dibuix, pintura, collage, fotografia, impressions, construccions, materials naturals...
- Valorar l'ordre, la cura i l'atenció en els processos de producció i de respecte del treball propi i dels altres.

CONTINGUTS –CICLE MITJÀ

Explorar i percebre

- Identificar alguns materials i tecnologies emprats en les obres observades.
- Mostrar interès, valoració i respecte pel fet artístic.
- Tenir curiositat per cercar informació sobre les obres observades.
- Ús de les TIC per cercar recursos i informació.
- Discriminar a partir de l'observació dels colors, materials, formes, volums, línies, espais, textures, proporcions, bidimensionalitat i tridimensionalitat.
- Apreciar l'efecte de la llum sobre les formes, l'espai i el color.
- Explorar i dialogar entorn les manifestacions artístiques, tot diferenciant les tendències observades.

Interpretar i crear

- Dissenyar i fer composicions, individual i col·lectivament d'imatges i objectes, utilitzant materials, tècniques i procediments diversos. (materials naturals, de rebuig, industrials, fotografies, recursos de les Tic...).
- Ús dels continguts del Llenguatge Visual i Plàstic: forma, color, textura, volum, llum, línia, proporció..., en les seves creacions.
- Reforçar el domini del traç i habilitats manuals.
- Utilitzar algun referent tècnic de l'obra dels/les artistes treballats, per a les pròpies produccions.
- Elaborar composicions partint de la percepció sensorial, la realitat, la imaginació, les experiències, les idees i les emocions.
- Representar animals, vegetals i paisatges.
- Fomentar l'interès, la valoració i el respecte pel fet artístic propi i dels altres.
- Assumir responsabilitats i afavorir dinàmiques de treball en equip.
- Elaborar composicions a partir d'un llenguatge plàstic propi.

CONTINGUTS-CICLE SUPERIOR

Explorar i Percebre

- Utilitzar els mitjans de comunicació i d'Internet per obtenir informació dels/les artistes i les tendències treballades.
- Adonar-se de les idees i valors que desvetllen les obres artístiques.
- Discriminar materials i tècniques, en les obres observades.
- Apreciar en els continguts del llenguatge visual i plàstic (color, forma bi/tridimensional, línia, espai, llum...)
- Reconèixer alguns trets de l'obra dels/les artistes treballats i la tendència artística de la que formen part.
- Valorar les obres artístiques per reflexionar i crear opinió.
- Diferenciar entre lectura objectiva i subjectiva i respecte per les opinions divergents.

Interpretar i crear

- Recerca de les possibilitats expressives que ofereixen els materials plàstics.
- Ús dels continguts del llenguatge visual/plàstic: forma, color, textura, volum, línia, proporció, composició...
- Representar els conceptes espacials(Punts de vista, plans, simetries, asimetries, grandària...).
- Construir i recrear espais en volum (estructures, maquetes...).
- Reutilitzar objectes i materials diversos per elaborar les seves creacions.
- Utilitzar diferents tècniques plàstiques (pintura, collage, instal·lacions, fotografia...).
- Representar animals, vegetals i paisatges.
- Adquirir constància i progressiva exigència en la realització de produccions artístiques.
- Elaborar de manera creativa les pròpies produccions, defugint estereotips.